

Утвърдил:

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА ДГ „СЛЪНЧО“
ЗА УЧЕБНАТА 2024/2025г.**

I. Въведение

Програмата за превенция на ранното напускане е част от институционалната политика на ДГ „Слънчо“ във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Програмата за намаляване дела на преждевременно напусналите деца конкретизира заложените политики, мерки и дейности в Стратегията за ограничаване на отпадането и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в област Сливен съобразно спецификата и конкретните условия в институцията.

Програмата се основава на водещи принципи за законосъобразност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

Нормативни основания за разработване на програмата:

- Конвенция за правата на детето.
- Закон за предучилищното и училищното образование.
- Наредба за приобщаващото образование.
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030).
- Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г. (изм. и доп., бр. 82 от 18.10.2019 г.).
- Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм за прилагането му.
- Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата за предучилищно и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане“ по отношение осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
- Областни и общински стратегически мерки за превенция от отпадане.

Вътрешноинституционални документи:

1. Стратегия за развитие на детската градина.
2. Програмна система.
3. Правилници, програми, правила и др.

II. Принципи на програмата за превенция на отпадането на деца

Програмата за превенция на отпадането на деца се базира на основни принципи на включващото образование:

1. Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
2. Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
3. Извеждане правата и интересите на децата като приоритет.
4. Равнопоставеност и приобщаване на всяко дете: не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
5. Зачитане и приемане на индивидуалността и уникалността на всяко дете и гарантиране подкрепа на личностното развитие.
6. Осигуряване на сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование.
7. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.
8. Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в дейностите на детската градина..

III. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на деца от детската градина

1. Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативно отношение към образованието на родителите;
2. Липса на ефективни санкции за родителите.
3. Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица.
4. Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от детска градина.
5. Липса на достатъчно финансови възможности в институцията за подкрепа на застрашени от отпадане деца по социални причини.
6. Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.

IV. Анализ на влиянието на причини, водещи до отпадане от детска градина

1. Социално-икономически причини – *социалният статус* на родителите оказва влияние както върху продължителността на обучение на децата, така и върху причините за тяхното отпадане. Трудова миграция на единия или и на двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина води до оставане на детето на грижите на близки роднини (родители, сестри, братя на родителите), които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата. Посочването на *икономически причини за отпадането на деца* от образователната система е често срещаното обяснение от страна на родителите им (лоши битови условия, нисък жизнен стандарт, ниски доходи, формирани предимно от социални помощи в резултат на безработица и др.).

2. Етнокултурни причини – Профилът на децата с риск от отпадане, на преждевременно напусналите и на реинтегрирани повторно дава основание да се приеме, че този проблем е особено остър сред децата от ромски произход.

Етнокултурната специфика на ромската общност като причина за отпадането от училище е свързана с ранните бракове при момичетата, в резултат на което те спират да посещават училище.

Друг сериозен проблем е, че образованието не е ценност за родителите, защото не е свързано с конкретна практическа полза – необходимостта от подпомагане на домакинството в ежедневните дейности (грижи за по-малко дете/деца, участие в осигуряване на прехрана и др.). Родителите не оказват съдействие на децата си за оставането им в образователната система, защото обикновено са с ниско или без образование и в повечето случаи безработни. Липсва интерес към изученото от децата през деня, към приятелския им кръг и средата, в която се развиват.

3. Здравословни и/или психологически причини, които са свързани със здравния статус на децата. Рисковете за отпадане са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на образователните институции за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование. Психологически причини са свързани с неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение, страх и др.

4. Образователни причини, които се проявяват в няколко насоки:

- *обучителни трудности*, породени от неразбиране на преподаваното (сложност, трудност), което води до незаинтересованост, липса на самочувствие, отегчение и това е причина за апатия и демотивация;
- *не добро владение на български език или българският език не е майчин*, което е причина за по-ниски образователни резултати;
- *неглежиране на отсъствията, отказът от ходене в детска градина и отпадането* – липса на контрол и подкрепа;
- *неидентифицирани проблеми, свързани с тормоз, агресия и/или насилие*, което води до неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение и др.
- *ненавременна диагностициране на риска от отпадане*;
- *пътуващи деца* – придвижването от местоживеенето до детската градина може да доведе до закъснения и непосещение, а в последствие и отпадане;

V. Анализ на състоянието – през изминалата учебна година нямаме голям брой неизвинени отсъствия в детската градина.

За направените отсъствия основните причини са:

1. Заниженият родителски контрол към осигуряване на присъствие на децата в детската градина.
2. Продължително отсъствие от детска градина.
3. Проблемна семейна среда.
4. Трудна адаптация към изискванията в детската градина.

VI. Предложения за нови форми и методи за работа с деца, застрашени от преждевременно отпадане от детска градина.

1. **Административни мерки и работа с институциите** за превенция на отпадането:

- а) отразяване на движението на децата, проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и общини по местата на преместване;

- б) проследяване приема и записването в I клас;
 - в) подаване на информация за децата, допуснали повече от 3 дни отсъствия по неуважителни причини;
 - г) търсене на съдействие от кметове по места за установяване на контакт с родителите по местоживее и обсъждане на мерки и действия за обхват, включване и превенция на отпадането;
 - д) контрол на коректно отразяване на отсъствията на децата.
2. **Възпитателни мерки** за превенция на отпадането:

2.1. Работа с децата

- а) ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и вписването в регистър на застрашените от отпадане, както и на тези с обучителни затруднения;
- б) предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ранното отпадане на ниво детска градина;
- в) създаване на условия за индивидуални изяви на децата и мотивирането им за включване в дейности по интереси;
- г) групови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск;
- д) индивидуална и допълнителна работа с деца с продължително отсъствие – възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви;
- е) установяване на диалог детска градина – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с отдел „Закрила на детето“ и др.

2.2. Работа с родителите

- а) запознаване на родителите с нормативните актове и вътрешноинституционални документи (правилници, правила, програми и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното отпадане;
- б) прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на детската градина;
- в) индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

2.3. Работа с педагогически специалисти и непедагогически персонал

- а) изготвени документи, насочени към подобряване на организационно-административната култура на длъжностните лица (*образци на писма до родители и институции, система за общуване с родители, Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване на отсъствията на учениците в документацията, система за награди и поощрения на децата и др.*);
- б) повишаване на квалификация и методическа подкрепа.

VII. Цели на програмата

1. Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите от детската градина мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез подкрепа и публично оповестяване на добри практики и политики.

2. Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на програми, в резултат на което да намалее броят на децата в риск от отпадане.

С изпълнението на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- ранно откриване на заложите и способностите на всяко дете и насърчаване развитието и реализацията му, формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот;
- осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане на ниво детска градина, основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;
- създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на детска градина и участие в живота на образователната общност;
- подобрени резултати от образование и възпитание, осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете, включително на деца от уязвими етнически общности и на деца със специални образователни потребности.

Настоящата Програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 1/16.09.2024г. и утвърдена със Заповед № 18/16.09.2024г.

VIII. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на програмата	Ангажирани лица - отговорници	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
I. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКА ГРАДИНА				
1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда – психологически климат, атмосфера на взаимоотношения, управление				
1.1.1. Разработване и изпълнение на политики в детската градина				
1.1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на децата.	педагогически специалисти	01.10.2024 г.	Не са необходими финансови средства	Брой неизвинени и извинени отсъствия. Брой преместени деца.
1.1.1.2. Инициране от детската градина на съвместни кампании със заинтересованите страни за намаляване на риска от преждевременното напускане на детска градина и за повишаване на информираността относно значението на образованието с обмен на добри практики.	Педагогически специалисти, местни общности и други заинтересовани страни (НПО, социални организации, др.)	2024/2025 година	Бюджет на ДГ, в рамките на планираните средства в бюджета на участващите институции	2 броя съвместни събития
1.1.1.3. Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на децата в задължителната документация, за коректно и точно подаване към общините и към РУО на данните за движението на децата и за броя на отсъствията, за своевременно отразяване на статуса на всяко дете в уеб-базирания Регистър за движението на децата и учениците.	Педагогически специалисти	2024/2025 година	Не са необходими финансови средства	Осъществени месечни проверки според плана за контролна дейност на директора

1.1.1.4. Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на учителите по групи да анализират и оценяват рисковите фактори за отпадане от детска градина върху децата от групата, в т.ч. обучителни трудности, да предприемат адекватни превантивни и корективни мерки за справяне с тях, да анализират и отчитат резултатите от прилагането им и при необходимост да набелязват други мерки.	Педагогически специалисти	2024-2025г	Не са необходими финансови средства	Обхват: 2 броя осъществени проверки
1.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина				
1.2.1. Обмен на добри практики в детската градина	Педагогически специалисти	2024/2025година	Не са необходими финансови средства	2 броя проведени дейности
1.2.2. По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез игри, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост и др.	Педагогически специалисти	2024/2025година	В рамките на планираните бюджетни средства	4 броя проверки на директор; 2 броя квалификационни форми.
1.2.3. Анализиране на резултатите от образователния процес по отделните образователни направления спрямо очакваните резултати и стандарти.	Педагогически специалисти	2024/2025година	В рамките на планираните бюджетни средства	Резултати от обучението по образователни направления
1.2.4. Анализ на движението на децата и причини за напускането им.	Педагогически специалисти	2024/2025година	Не са необходими финансови средства	% на напусналите деца в сравнение с предходната учебна година
1.3. Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности				

1. Развитие на капацитета на учителите от детската градина за работа с децата със СОП, както и на специалистите, работещи с деца за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности.	Педагогически специалисти	2024/2025 година	Бюджет на ДГ	Участие на педагогически специалист, в обучение за осъществяване на ДПЛР на деца със СОП на национално ниво
II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА				
2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите				
1. Кампании сред родителите с информационен и практическо характер за привличането им към живота в детската група и градина.	Педагогически специалисти	2024/2025 година	Не са необходими средства	2 броя кампании
III. КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА				
1. Осъществяване на контрол по изпълнението на плана	Директор	Юни 2025 г.		1 отчет